

Universitätsbibliothek Paderborn

Clericus Romanus Contra Nimium Rigorem Munitus Duplici Libro

Quorum Uno Veteris Ecclesiæ Severitatem, Altero Præsentis Ecclesiæ
Benignitatem

[Veteris Ecclesiæ Severitatem]

Francolini, Baldassare

Monachii, 1707

VD18 14592622-001

Calumnia XI. Pœnitentes solùm post impletam pœnitentiam absolvere
consuevit vetus Ecclesia. Disp. XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41172

niicio
e, quod
s, cum
quens
im? No
tentia
tabant
ea, q
icam p
nem h
m, n
nposita
ntia, q
batur, q
confessio
lam, q
entem s
qui
e indig
dubio
as do
15

CALUMNIA XI.

Penitentes solum post impletam pœnitentiam absolvere consuevit vetus Ecclesia.

DISPUTATIO XI.

Ideo, eruditos ferè omnes mihi obstrepere, quòd calumniam vocem certissimam, ut arbitrantur, veteris Ecclesiæ consuetudinem.

Dcl. Rig. Fateris igitur communi te sententiae refragari? audacem igitur te fatearis oportet, qui omnibus obsistere non reformides.

D. D. Audacior fortasse ero, sed argumenta, quæ proferam, audaciam meam excusabunt; cùm præsertim non asseram, certum & indubitatum id esse, sed faltem non esse certum oppositum, quod asseritis, nempe Ecclesiam tamdiu distulisse supplicibus pœnitentibus indulgere.

D. R. Ut video, Morinum non legisti:

Q 2 tam

tam enim certa veterum Scriptorum, Doctrinique testimonia profert, ut dubitationem omnem adimat.

D.D. Morinum centies versavi totum non tamen in suam sententiam animum meum inclinavit, quin potius, audaciorem meum exemplo suo.

D.R. At ille sequitur communem sententiam.

D.D. Verius jam dicam de te, Morinus non legisti; vel, ut plerique faciunt, solo locos percurristi.

I. Siquidem, nec is communem sententiam sequitur: postquam enim cap. lib. 9. citavit Osium Cardinalem, Joannem Maldonatum, Petavium, Albaspinatum Episcopum Aurelianensem, Marianum Victorium, aliósque, simpliciter & indefinite afferens, olim non dari solitam absolutionem ante partitam integrarū pénitentiam, nisi in mortuiculo, ab ipsis recedit, docetque, non posse afferi sic universaliter. Deprebendimus enī inquit, plerisque peccatorum generibus absolutionem eo more, quin nunc & ab aliquo servile observatur, ab ipsis Ecclesiae incunabulis concessam esse. In iis vero, quibus absolutione partitam pénitentiam lege ordinaria differetur, multis variisque modis exceptum fuisse. Ehis probè intelligis, eum non sequi communem sententiam, quamvis nec mihi contentiat.

Tis

Tres igitur hac super re sententiae sunt: Primā
est prædictorum Doctorum, quamvis fortè
non omnium, docentium absolute, Ecclesiam
veterem, nempe priorum sex aut septem secu-
lorum, solum post actam pœnitentiam absolu-
tive consueuisse, unico excepto mortis articu-
lo. Secunda Morini, docentis, cum solis pu-
blicis pœnitentibus hanc disciplinam fuisse cu-
stoditam, nec id semper, sed *de lege ordinariâ*.
Tertia ea est, quam tueor, docens, lege ordi-
nariâ fuisse omnes ante impletam, & fortè e-
ciam ante inceptam pœnitentiam, aut paulo
post, absolutos, non quidem ab omni vincu-
lo, sed saltem à vinculis peccatorum: Non
enim diffiteor, eam plenam absolutionem,
quā quis non solum à peccatis absolvebatur,
sed etiam à peccatis, quas Ecclesia agentibus pu-
blicam pœnitentiam infligebat, ut erat priva-
tio communionis, aliæque hujusmodi, solum
post exactam pœnitentiam fuisse plenè con-
cessam.

2.

D. R. Hanc enim verò distinctionem u- 3.
nius absolutionis ab altera exhibitat Morinus
cap. 2, & ante ipsum Estius non tantum explo-
rit, sed indignam refutatione vocavit. Reci-
tabo verba Morini, ut inde colligas, an solos
eius titulos oscitanter percurrerim. Mibi, in-
quit, hanc distinctionem cum antiqua discipli-
na comparari, quantum ejus ideam mente
sequi

Q. 3

assequi possum, visus est Gulielmu*s* Effur*r* finit alt
pronunciaſſe, eam nullum habere ab anno. Et prin
tate testimonium: quod vel solum mibi ſunt
ſupérque eſt, ut eam imaginariam ceneam.

D. D. Gratulor, quod eum legerimus. terum,
bo. Habebis ipſe, quod opponas mihi. Hanc impleb
ego, jam paratus, quid respondeam tibi. Caſtſcrib
rūm incerta fortasse erit hæc mea diſtinctionis ep
opinio, imaginaria tamen certè non eſt, ut puto no
proferam argumenta, demonstrant.

D. R. Profer, quæſo, ea statim. Ingrediāva
enim me cupiditas incessit audiendi à te, q
nemo ab eruditō homine audivit unquam.

4. D. D. Afferam perlīhenter, utque ea
ſunt minùs certa à certioribus ſecernam, oſſa
dam primò (quod certius eſt) Ecclesiam ve
rem, non ſemper absolvisse ſimul à culpiſ
poenitentiis quibusdam canoniciſ, adeoque eas di
ac diſtinctas absorptiones, verè fuiffe ab
uſurpatas. Ostendam ſecundò, quod etiam
tum videtur, eos quoque, qui publicam po
tentiam ſubibant, fuiffe ex lege ordinariā, an
quam eam totam percurrerent, à peccatis co
lutos. Ostendam tertio, ſaltem probabili
fuiffe eosdem ſtatim post confessionem, e
paulo post, culparum absorptione donatos.

5. Et quidem conſuevit veterem Eccleſia
præbere diſtinctim duas illas absorptiones,
aliquando unam post alteram, aliquando una

Et alterā , pluribus argumentis ostenditur.
Et primo , quamvis reconciliare publicos Pœ-
nitentes spectaret ad Episcopum , & eo ab-
sentem , vel vices suas committente , ad Presby-
terum ; id tamen muneric , urgente necessitate ,
Hanc implebat etiam Diaconus . Nam Cyprianus
scribit ad Presbyteros & Diaconos suæ Die-
sis epist. 13. agens de Lapsis . Occurrentum
est , ut quo nostris , ut qui libellos à Martyribus acce-
perant , & prarogativâ eorum apud DEUM
invari possunt , si incommode aliquo , & in-
finitū periculo occupati fuerint , non ex-
pedita præsentia nostra , apud Presbyterum
quemque præsentem , vel si Presbyter reper-
tu non fuerit , & urgere exitus cäperit , apud
Diaconum quoque exomologism facere delicti
sui possint , ut manu eis in pœnitentiam impositâ ,
veniant ad Dominum cum pace , quam dari Mar-
tyris , litteris ad nos factis , desi deraverunt . Ne
quis autem id permissum putet à solo Cypriano ,
& præter Ecclesiæ morem , Concilium Elibe-
nium id ipsum permittit can. 32. Si quis
gravem lapsu in ruinam mortis inciderit , placuit
agere pœnitentiam non debere sine Episcopi con-
sultu , sed potius apud Episcopum magat , cogente
tamen infirmitate , necesse est Presbyterum com-
munionem præstare debere , & Diaconum , si eis
passerit Sacerdos . Concilium Toletanum pri-
mum id ipsum innuit , sed clarissimè Flaccus

Q 4

Alcui-

Alcuinus de divinis officiis in capite *jejunio reconciliacionis* non enim omnes Clerici, aut ullus Laicus, sed scripturam usurpare, aut legere debent, nisi illi, quibus necesse est: hi sunt Episcopi, vel Presbyteri, quibus claves regni cœlestis traditae sunt, cum si autem necessitas evenerit, & Presbyter fuerit præsens, Diaconus suscipiat Pœnitentem ac det sanctam communionem. Nō rur autem omnes, non posse Diaconos à peccatis absolvevere, hinc bene hic Alcuinus dicit, Episcopi & presbyteris traditas claves regni cœlestis non autem dicit eas traditas Diaconis. Nigritur ea ultima pœnitentium reconciliatio, rat semper cum peccatorum absolutione juncta. Secundò, etiam cum Episcopus & Presbyter eo munere fungebatur, non subinde eodemque actu, à peccatis absolvebat & à pœnis peccatorum, quarum potissimum erat privatio Eucharisticae Communionis; à culpis prius absolvebat, inde absolutum, Ecclesiæ & altari reconciliabat, ut patet ex Ordine Tolosano antiquissimo, quem sœpe allegat & præ reliquis celebrat idem Morinus. Insolidem, præmissâ formâ absolvendi est præfixo titulo *Absolutio*, subjungitur, *Postea* erecti Pœnitentes afferantur à Presbyteri Episcopo, ut ipse eos reconciliet Ecclesia. Prima est absolutio à peccatis, secunda est absolutionis à pœnis quibusdam, quæ dicebatur

reconciliatio

reconciliatio cum Ecclesia & cum Altari. Ter-
 ieu, ba-
 tio s̄epissimè criminosis & in mortis periculo
 constitutis, veniámque culparum exposcentibus,
 attribuebatur, non tamen iidem reconciliaban-
 tur, cum Ecclesia, nec pœnis canonicis exsolve-
 bantur; quare si morbi vim superabant, teneban-
 tur solita Pœnitentium onera subire, ut reliqui
 omnes Pœnitentes nondum reconciliati: unde
 Concilium Carthag. 4. can. 78. Pœnitentes qui
 in infirmitate viaticum Eucharistia acceperint,
 non se credant absolutos sine manus impositione,
 si supervixerint. Quarto, Clerici, præsertim
 latro Ordine insigniti, in graviora quædam
 prolapsi, nunquam reconciliabantur cum Ec-
 clesia, ac de suo gradu deiiciebantur in perpe-
 tuum. Rursus relapsi post publicam pœni-
 tentiam nunquam cum Ecclesia reconciliaban-
 tur, adhuc tamen saltēm in morte suis culpis
 abolivebantur, ut præteritis disputationibus
 probatum est. Igitur separabiles erant hæ-
 doz absolutiones, & frequenter etiam fuere
 de facto disjunctæ. Igitur commentitia non
 et ea nostra distinctio inter absolutionem à
 foliis pœnis, vel ab utroque, fuitque utraque
 non tarda distinctum impetrata etiam in Ecclesia
 veteri, de qua loqueris ipse, & ego hactenus
 loquutus sum: nam certè præfens Ecclesia ab
 his vinculis subinde distinctum absolvit.

Probo nunc, quod secundo loco probare
 consti-

constitui, nempè non consueuisse veterem Ecclesiam ad finem usque pœnitentia eam veniam differre, quâ Pœnitens à culpis absolvitur. Id autem probo dupli decreto, alterum Soteri Pontificis, qui Ecclesiam ann. 75. regbat, altero Sylverij, qui sedebat ann. 536. I quidem jubet omnes sumere Altaris sacramentum in Cœna Domini, additque, *Cum tamen Pœnitentes eodem die ad percipienda Corporis & Sanguinis Domini Sacra menta reconciliatur.* Quod ipsum decretum confirmavit causa finem quarti seculi Julius primus. Est autem indubitatum apud vos omnes, Pœnitentium ærumnas, & publicam satisfactionem fuisse plurimum annorum, aut saltem unius anni spatum non raro excessisse. Igitur non omnes ea die Cœna Domini injunctam pœnitentiā absolvebant; imò, ut vos dicitis, plerique non absolvebant, & tamen omnibus vobis dabatur, ut posset de Altaris Sacramenta communicare: plerisque igitur nondum pro ractâ pœnitentiâ remittebantur culpe. Hinc bene Soterus non ait, ea die absolutè, & simpliciter reconciliari Pœnitentes, sed reconciliari ad percipienda Corporis & Sanguinis Domini Sacra menta, nempè ad hunc præcisè effectum, & pro ea die, pœnitentiale postea cursum prosecuturos. Alter verò, nempè Sylverius voluit, sin minus in universa Ecclesia, saltem

In Romana quinque in anno Pœnitentes communicare, quodque ex eo consequitur, quinque ablivi, ergo absolvit a peccatis voluit, antequam totam pœnitentiam absolverent. Decretum Sylverij est hujusmodi apud Jo-nem decreti part. 2. cap. 29. & Burchardum lib. 5. cap. 19. Singulis diebus Dominicis in Quadragesima, præter hos, qui in publica pœnitentia sunt, Sacra menta Corporis, & Sanguinis Christi sumenda sunt. Et in cena Domini, in Vigilia Pascha, & in die Resurrectionis Domini, & in Pentecoste, & in Natali Domini ab omnibus communicandum est.

Tertiam jam Controversiæ propositæ par. II. tem probare aggredior, nempè non solum non fuisse veniam culparum ad finem Pœnitentiæ dilatam, sed illico post Confessionem, aut pau-lo post, fuisse concessam, dilatam verò tamdiu fuisse solam pœnarum relaxationem.

Id autem probo primò ex eo, quod Confessor, si ei constet, Pœnitentem esse bene dispositum, regulariter loquendo tenetur sub gravi peccato illum absolvere. Ita docent omnes Theologi apud Suarium de pœnit. disp. 32. sect. 3. & traditur expressè à S. Gregorio hom. 26. in Euang. Illum nos debemus per pastoralem autoritatem absolvere, quem noscimus Autorem nostrum vivificare, quem nimur vivificatio, ante operationem rectitudinis in ipsa jam digna-

dignoscitur confessione peccati. Hæc autem sufficientissima dispositio Pœnitentis Ecclesiæ constabat ex hoc ipso, quod Pœnitens post confessionem eam durissimam, & publicam pœnitentiam acceptabat, inchoabatque de facto, dum mittens se publicè in sacco, & cinere pedibus Episcopi, aut vicarij Sacerdotis, ut absque dubio constaret cuiquam, etiam rigidissimo cœrdoti, dispositio illius Pœnitentis, qui nullum sumere habitum Capuccinorum, eamque aut aliam arctissimam Religionem ingredi, non recusaret, sed habitum induceret, & Religionem

12. nem ingrederetur. Addit Suarius ibidem hanc absolvendi obligationem statim urgente adeoque sine rationabili causâ differri ab obligationem non posse. Rationabilem autem casum non habebat Ecclesia eam differendi omnibus publicè Pœnitentibus, immo forte nec cum præsertim sic absolvens à culpis, non solveret ab omnibus pœnis, pergeretque Pœnitentem tot ærumnis affligere, & arcere ad Altari, quibus satis continebatur in officio dabaturque Fidelibus plusquam sufficiens severitatis exemplum sine tam gravi damno Pœnitentis, quale erat manere tamdiu expositum periculo suæ æternæ damnationis, & forte privatum facultate promerendi per suas actiones de condigno augmentum gratiæ & gloriae, & pariter satisfaciendi pro suis. Et confirmatur

tur ex S. Leone, qui in textu, quém allegavimus disp. 9. num. 25. damnat eos Episcopos, qui nimis facile Eucharisticam communionem præbere differebant: ratio enim, quam S. Ponitifex assert, probat omnino, non debuisse tam universaliter, imò vix unquam differri culpam absolutionem, qua dilatatione anima Pœnitentis inermis quodammodo, & exuta omni munitione, diabolicis incursiis, ut facile capiatur, objicitur. Quare, si eam communio-
nis dilationem vocat irrogationem sœvi sup-
plie, à fortiori talem esse putavit dilationem,
dumque sic diuturnam, absolutionis Sacramen-
talis. Igitur vetus Ecclesia non consuevit eā
pœna communiter mulctare publicos Pœni-
tentes, alioquin in re gravissima errasset.

Probo 2. Ex ipso Morino, qui lib. 9. cap. 6. 13.
num. 2. dicit, quod, cum urgebat periculum mor-
tu, aut reformidabatur salutis eternæ pernicies,
veluti cùm periculum erat, ne capitalium pec-
catorum rei, ad Hæreticos, aut etiam Gentiles
transfugerent, aut grave aliquod incommodum
Ecclesie crearetur, absolutio statim post con-
fessionem peccati, & vera respiscentia demon-
strationem, aut brevi exactâ pœnitentia, con-
cedebatur. Et quidem loquitur de absolutio-
ne ultima, & plenaria peccati, & pœnarum Ec-
clesiasticarum, ergo semper, aut fere semper,
concedebatur statim, aut paulò post confessio-
nem,

nem, absolutio saltem à culpis, cùm semper aut sèpè esset formidandum, ne grave aliquod malum ex ea dilatione redundaret in Pœnitentem, & hinc in Ecclesiam. Hinc idem Morinus cap. 7. & sequentibus, infinitos casus cipit à regula generali differendi in longum tempus eam reconciliationem.

14. Probo 3. Ex eodem Morino, qui lib. cap. 14. num. 8. loquens de veteri Ecclesiastico statuit propositionem. *Crimina omnia, scata, que illis seculis non expiabantur per publicam pœnitentiam, statim, aut paulò postea tam Sacerdoti confessionem remittebantur, seculis exceptis, que, cùm publica erant, communionis Eucharistica privatione nonnunquam Canonibus castigabantur.* Igitur quæ non expiabantur per publicam pœnitentiam, sed per secretam, de lege ordinaria, statim, aut post condonabantur, ergo etiam quæ expiabantur per publicam pœnitentiam, cùm nem ullus (quod sciām) hoc delictum agnoverit ac ter Pœnitentiam secretam, & publicam, quæ una absolutio differretur, non differretur in aliis, sed in hoc, quod una erat lecreta, altera publica.

15. Probo 4. Ex Sozomeno, qui cap. 16. 7. agens de prima institutione Presbyteri Pœnitentiarij, ac de Pœnitentia publica, quam Naetarius sustulit, refert prædictum Presbyterum consueuisse statim absolvere eos, qui ad ipsum accide-

accedebant, ut eis consilio, vel præcepto publicam pœnitentiam peragerent. Presbyterum itaque aliquem, vita integritate quam maximam spectabilem, secretorum etiam tenacem, ac sapientem huic officio preferunt, ad eum accedentes, qui peccarant, acta vita sue confitebantur. Ille vero, pro cuiusque delicto, quid aut suere singulos, aut licere oporteret, interminata absolvebat, ut a se ipsi commissorum penas tingerent. Eo autem tempore, quod Nestorius præcessit, de quo agit ibi Sozomenus, erat minus consensus inter Ecclesiam Latinam, & Græcam, in ritibus publicæ pœnitentiæ; & si quod inter utramque discrimen fuit, fuit solius majoris severitatis, quæ viguit in Ecclesia Græca, ergo si cum tota ea majori severitate, adhuc in talitatem absolvebantur publici Pœnitentes, idem profectò factum fuisse in Ecclesia Latina dicendum est.

Probo 5. Ex veteribus libris Pœnitentiæ. 16.
libus, seu Sacramentarijs, in quibus distinctissime docetur Confessarius ritus omnes tunc adhiberis solitos, in admittendis, probandis, absolvendisque Pœnitentibus: & quamvis non sint certè antiquiores S. Gregorio primo, aut Beda, etiam continent, quæ jam ex longo usu fiebant, ut omnes fatentur, & colligitur ex mirabilis omnium in prædictis ritibus consensu cum omnibus, quæ Patres docent. Argumentum autem

autem vim majorem habet, insentientia velut
rum Doctorum, ipsiusque Morini circa format
absolvendi deprecatoriam. Is enim auctor
8. n. 1. sic habet *Formulam ordinariam ab
solutionis, sive reconciliationis Pœnitentium ju
deprecativam, testantur quotquot hattenu
aut relata audivi antiquitatis Ecclesiastica
numenta, ad annum usque salutis ducentesim
supra millesimum* Quod fusè probare nitit
eo cap. & sequentibus. Capiti autem decim
hunc titulum præfigit. *Antiqui Rituales lib
editi formulas omnes absolutionis, tam publicas
quam privatas, tam de sanis, quam de morienti
bus, nobis exhibent deprecatorias.* Igitur certe
is Auctor, Ecclesiam veterem verè abolivisse
prædictas formulas, quod, an verum sit, modo
non quæro, sed infero id, quod debet inferi
Morinus, ergo vetus Ecclesia, statim post con
fessionem absolvit, nam statim post confes
sionem recitabat super Pœnitentem prædictas
formulas deprecativas, ut videre est in præ
dictis libris Ritualibus, allatis à Morino de Pe
nit. & à Martene de antiquis Ecclesiæ ritibus.

17. Confirmo argumentum primò sic. Ex Morino
in prædictis libris Pœnitens in Coena Domini
absolutâ pœnitentiâ absolvitur à peccatis, ergo
sic absolvitur etiam in die cinerum, cum pœni
tentiam sibi impositam inchoabat, nam utro
bique recitantur super pœnitentem non alia

quam prædictæ formulæ, ut habent omnes, aut
formæ omnes prædicti Rituales libri; solumque
adduntur in cœna Domini aliquot formulæ,
quibus significabatur, Pœnitentem ab solvi eti-
am à pœnis canonicis, & reconciliari cum Ec-
clesia, & cum Altari. Confirmo secundò, nam 18.
idem Morinus allatis in fine sui Operis Græ-
corum Pœnitentialibus libris, hæc notat. Si quis
attente legat precedentes Absolutionis formulas,
propter mibi videtur animadversurus id, quod
multu probavimus lib. 6. cap. 25. duplarem sci-
liet in studio Pœnitentie absolutionem apud
Grecos concedi solitam, primam statim post con-
fessionem, secundam post satisfactionem præsti-
tam, primam depeccatis, secundam à pœnis cano-
nicis. Primam reconciliare Pœnitentem Deo, &
Ecclesia, secundam Altari. Primam esse viaticum
maxime necessarium, ut loquitur Concilium
Nicenum, secundam esse viaticum, sine quo salus
esse potest. Primam dare salutem, secundam salu-
tu perfectionem, ut loquuntur Græcorum formu-
lae. Interrogo nunc Morinum, unde ipse colli-
git, has duas absolutiones usurpari solitas à
Græcis? Certè non aliunde, quām ex prædictis
formulis, aut saltem ex ipsis præsertim, quas re-
petit in eorum Euchologijs, quarum aliquæ re-
citantur statim super Pœnitentem confessum,
alii post satisfactionem, sed hoc idem sit in
prædictis Ritualibus Ecclesiæ Latinæ libris, ergo

R.

dice-

dicere debet, etiam in Ecclesia Latina usorū
confuevissē eas duas absolutiones, unam stat
post confessionem, aut paulò post, alteram p
19. satisfactionem. Confirmo tertio ex codice R
mensis Ecclesiæ, cuius ritus pœnitentiales, q
que per antiquos recitat Morinus lib. 4. cap.
In eo post impositam in capite jejunij pœnit
tiam, agendam per solitos gradus, expulso
ab Ecclesia pœnitente, immediate subjung
is titulus, *Absolutio Pœnitentis in capite jeju*
& inter varias formulas deprecatorias, i
inde proponuntur, est una cum hoc titulo
solutio ergo ea die, quæ erat caput jeju
imponebantur pœnitentiæ, & Pœnitens absolu
batur, adeoque cum inchoabat pœnitentia
non verò eâ completâ. Idem observare
Sacramentario Romano, asservato in Biblioteca
Ecclesiæ Rothomagensis. Idem in P
ficali manuscripto Ecclesiæ Bellovacensi,
idem Auctor allegat cap. 10. Tandem in Q
dine per antiquo, quem decimo loco afferit
mundus Martene de antiq. Eccl. ritibus par
art. 7. cap. 6. post interrogations factas
nitenti, ejusque confessionem, sic more
Confessarius. Tunc da ei pœnitentiam seu
dum quodque peccatum, quod peccaverit
eū in Pœnitentiali continetur, & post ali
wat eum Sacerdos, ne fortè ei superveniat
bitanea mors, & ligatus de hoc saeculo s

dat, post quam monitionem statim Pœnitens
abolitur. Nec eluditur argumentum, si di-
catur, hic agi de ijs, qui faciebant secretam
penitentiam, primò, quia ritus, quos ficer Mi-
nister docebatur per hos libros, pertinebant
magis ad publicam pœnitentiam, quam ad se-
cretam. Secundò, quia periculum mortis
et aquale in utroque Pœnitente, publico &
privato, ergo si propter tale periculum absolve-
bantur statim secreti pœnitentes, absolveban-
tur ex eadem ratione statim etiam publicè
Pœnitentes. Confirmo 4. Ex eo rito im- 20.
ponendi manus super Pœnitentes cum ad Pœ-
nitentiam admittebantur, ut habetur ex præ-
dictis Ritualibus, multisque locis Patrum &
Conciliorum. Cum autem Sacerdos impone-
bat manum super Pœnitentem, censebatur eum
absolvere. Hinc absolutio à Patribus vocatur
communiter manuum impositio. Quemadmodum
Gratilem per lavacrum recipi (inquit Apo-
stoli apud Clementem lib. 1. constit. cap. 45.)
a peccatore per manuum impositionem, ut
per penitentiam purgatum, omnibus pro eo re-
gibus, in prisum statum restitues, & erit
in locum lavaci impositio manuum. Alia hu-
cummodi loca apud Scriptores passim occurunt,
quoniamque, si opus esset, innumera afferre.
Huic confirmationi vis accedit ex Cardinali
Bellarmino, qui lib. 1. de sacr. confirm. cap. 7.

R 2

Mi-

docet, per omnem impositionem manum M
nisi tri Sacramentorum dari Spiritum Sanctum
Igitur, quandoquidem Pœnitenti statim pa
luarum culparum confessionem imponen
tur manus, statim eidem omnium culparum
absolutio tribuebatur. Confirmo s. Ex al
ritu, quem Edmundus Martene de Ecclesiæ ritib. par. 2. cap. 6. art. 6. num
animadvertisit in quibusdam Ritualibus ma
scriptis, quod nempè Presbyteri audirent
dem confessiones, sed pœnitentijs impos
transmitterent ad Episcopum Pœnitentes
eo reconciliandos, quod fieri non potuisse
nisi ipsi auditis confessionibus absolvissent
cratentaliter Pœnitentem, quem postea
scopus absolveret pœnis canoniciis, & in
Altari reconciliaret: solus enim, qui audit
fessionem Pœnitentis, absolvere sacramenta
cum potest: est autem prorsus incredibile,
omnes Pœnitentes obligarentur iterū Episcopum
confiteri, quæ Presbyteris confessi jam erant.

His argumentis suadetur mea sententia,
nec, ut arbitror, ea tam facile solves.

D. R. Nec facile ipse solves argumentum
sententiae oppositæ.

D. D. Experire. Propone illa, & si Mor
rinum, ut initio dicebas, non oscitantur leges
non multum in eis proponendis defatigaberis.
Quòd si non statim occurrunt, dum ea in m
moriam

DISPUTATIO XI.

26

moriam revocare curas, solvam, quæ contra
meam sententiam affert Edmundus Martene.
I ergo par. 2. cap. 6. art. 5. num. 2. sic inci-
pere pt. Reconciliationem Pœnitentis, non nisi
culpanos multos à confessione peccatorum factâ an- 22.
. Etsi concessam fuisse, hoc est tota, & integra,
de autem quæ imposta fuerat, pœnitentiâ completâ, na-
. num. 2. ruit virierudit omnes, imò qui vel levem an-
us multos iniqua disciplina Ecclesiastica notitiam habent.
arent quæ impo-
tentes, tates
potuisti-
vissent, a
postea di-
& co-
audit co-
nentali-
tate, q
Epistola
am en-
septem-
rgum-
& si do-
ter leg-
atigebet
a ea in m
mortua
num M
Sandus
atim pa
culpanos
. Etsi
de autem
. num. 2.
us multos
arent quæ
impo-
tentes, tates
potuisti-
vissent, a
postea di-
& co-
audit co-
nentali-
tate, q
Epistola
am en-
septem-
rgum-
& si do-
ter leg-
atigebet
a ea in m
mortua
Sant
neam
affert
Edmundus
Martene.
I ergo par.
cap.
art.
num.
sic inci-
pere pt.
Reconciliatio
m Pœnitentis,
non nisi
culpanos
multos
à confes
sione pecc
atorum fact
â an-
. Etsi con
cessam
fuisse,
hoc est
tota,
& integra,
quæ im
posta
fuerat,
pœnitenti
â comple
tâ, na
ruit vir
erudit
omnes,
imò qui
vel lev
em an
iqua dis
ciplina
Ecclesiasti
ca notit
iam hab
ent.
Igitur in
eruditus
penitus,
ac veteris
discipli
na notit
ia, ne lev
iter quidem
tinctus,
dicendus
vit Morinus,
qui id ita
universaliter,
& sine
multis ex
ceptionibus
dici posse
negavit,
ut su
per ostendi,
Morinus
inquam,
cujus vastissi
mam ha
super re
eruditionem,
jure mirantur
etiam eruditissimi
antiquitatis
scrutatores.

Et quoniam incipit ab Ecclesia Romana, 23.
manifestè falsitatis redarguitur ab allegatis de
utis Soteri, Julij, & Sylverij. At (inquit) Tertullianus in lib. de pudic. inducit Zephy-
rinum Pontificem Romanum dicentem. *Ego & mechiae, & fornicationis delicta pœnitentia fundis dimitto*, ergo is erat usus Ecclesiæ Ro-
manæ, dimittere solis iis, qui pœnitentia per-
functi essent. Respondetur ex dictis suprà,
Tertullianum loqui de secunda dimissione,
plena & canonica, non solius peccati, sed eti- 24.
am pœnæ.

Affert secundo loco S. Leonem Papam, 24.

R. 3

qui

qui Epist. 82. novæ editionis ad Theodori Foro juliensem Ep. ita scribit. *Mediator enim & non homo Christus Jesus, han positis Ecclesie tradidit potestatem, ut & contentibus actionem pœnitentiam darent, & salubri satisfatione purgatos, ad communem Sacramentorum, per januam reconciliationis admitterent.* Resp. 1. Hoc textu probari, quod absolutio non daretur, nisi pœnitentiâ completâ, ut ipse asserit, sed ad summum, nisi pœnitentiâ, saltem ex parte, jam perfecta, & per eam purgato Pœnitente. Et certè primum asserere nequit Leo, cum videt in Ecclesia Romana, juxta prædictorum Pontificum Soteri, & Julij decreta, quotam in Coena Domini Pœnitentes communica nempè ea die, quâ certè non omnes personarunt injunctam pœnitentiam. Resp. 2. Non probari eo textu, quod absolutio non daretur nisi perfecta saltem parte pœnitentiæ, nam Doctor dicit præcisè, *Communionem dari conciliatis, & purgatis.* Ultero autem concedimus, non consueuisse veterem Ecclesiam dare Communionem publicè Pœnitentibus, immò fortè etiam secretò Pœnitentibus, nisi perfectam totam, aut saltem partem pœnitentiæ. Et quidem omnino dabatur, ut modice dicebamus ex Sotero, & Julio, etiam iis, qui solam partem pœnitentiæ peregerant. Libet autem

tem facultas communicandi , veluti jure suo,
 & non ex indulgentia dabatur solum, peracta
 tota poenitentia , & penitus cum Ecclesia re-
 conciliatis. Quare, cum in Conciliis indici-
 tur aliquibus, ne Communicent, usque ad ex-
 sum, debet intelligi, negata illis per totam vi-
 tum, libera facultas Communicandi , non au-
 tem quod nunquam communicarent, cum con-
 fieret ex dictis Pontificibus , aliquando per an-
 num omnes Poenitentes ex indulgentia com-
 municasse.

Affert tertio loco Sozomenum , qui lib. 26.
 hist. Eccl. cap. 16. antiquam Ecclesiae Ro-
 mane consuetudinem in Poenitentiæ admini-
 stratione describens , ita descriptionem conclu-
 dit. *Ubi verò præstitutus dies (completæ pœ-
 nitentiæ) advenit, tanquam debito quodam
 perfoluto, à pena commissi sceleris liberatur, &
 reliquo Ecclesia populo sociatur.* Sed Sozome-
 nius mihi favet non solum in verbis præceden-
 tibus à me allegatis num. 15. sed etiam in his
 ipsis modò allatis : non enim dicit, ea die fui-
 se Poenitentem peccatis absolutum , sed libera-
 tum pœna commissi sceleris : ultiro autem con-
 cedo, pœnas non fuisse condonatas nisi perfo-
 luta poenitentiâ.

Affert quarto loco Ambrosium, qui lib. 2. 27.
 de Pœnit. cap. 3. ait *Quotiescumque peccata do-
 nantur, corporis ejus Sacramentum sumimus, ut*

R. 4

per

per sanguinem ejus fiat remissio peccatorum
At Pœnitens non poterat statim post Confessionem sumere Sacramentum, ergo non statim absolvebatur. Resp. quod si S. Ambr. loquitur de Pœnitentibus publicis, dum dicit, eos sumit Sacramentum, dum absolvuntur, loquitur de ultima solutione, quæ à Patribus vocatur solutè condonatio, & absolutio, quia est plena, & totalis, & post ipsam non agebat amplius cum pœnitente, tanquam cum reo. loquitur de Pœnitentibus secretis, hic certè statim post solutionem communicabant. Aliam propositionem veram esse, etiam si abdicatione prolatam, & loquendo de quibuslibet pœnitentibus: non enim dicit absolutos sumi comunicare, sed communicare, quod verum est, quia id faciebant aut statim, si non erant penitentes, aut perfecta pœnitentia, vel habentem incepta, si erant publici pœnitentes.

28. Affert quintò loco 3. Pacianum, qui Ep. ad Simpronianum, ita scribit. *Scio frater, ad ipsam pœnitentiæ veniam non passim omnes dari, nec antequam, aut interpretatio Dei voluntatis, aut forsitan visitatio fuerit, relaxari. Magno pondere, magnoque liberamini pro multis gemitus effusione, et que lacrymarum, per totius Ecclesie preces, ita veniam vere patientia non negari.* Resp. nos hic agere de via culpa, non de veniam pœnitentiæ imposita

illam dicimus statim impertitam, non autem
hanc; non enim Pœnitens absolvebatur vinculo
penitentiæ, nisi post ingentis contritionis in-
dictia: hæc si apparuissent, pœnitentia relaxa-
batur, si non apparuissent, pœnitentia pro-
trahebatur, ut alibi ego ipse monui. Allegat
inde Canonem Concilii Toletani 3. quo redar-
guntur aliqui, quod, quoties eis peccare libe-
rat, toties à Presbyteris se reconciliari expostru-
labant; statuiturque, ut secundum formam
antiquorum Canonum detur pœnitentia, quâ
expletâ, sicut Sacerdotalis contemplatio proba-
terit, Pœnitens communioni restituatur. Resp.
aliud esse quod non debemus quemlibet absolu-
vere, aliud quod non debemus statim absolvere
vè pœnitentem. Primum concedo, non al-
terum. Et rursus aliud est, quod publicè pœni-
tentie deberetur solum post expletam pœniten-
tiæ concedi libera sumendæ Eucharistia facul-
tas; aliud, quod tunc solum ei deberetur im-
pendi absolutio peccatorum. Primum est ve-
rum, non autem alterum.

Affert sexto loco Cyprianum, dolentem 29.

Ep. 59. ad Fidum, quod Therapius suus Collega
pacem cuidam Victori Presbytero dedit, an-
tequam pœnitentiam plenam egisset. Sed no-
mine pacis, ut constat ex aliis multis locis ejus-
dem Doctoris, non significatur absolutio quæ-
vis, sed plena, totalis, & canonica, quâ non so-

R 5

Ium

lum Deus reconciliabatur cum Pœnitente, ^{etiam} Ecclesia, & Altare, quam pacem ^{etiam}
fuisse statim concessam ultro concedo.

Affert septimo loco Gennadium, quod
30. de Dogm. Ecclesiasticis cap. 53. sic habet. ^{Quod} mortalia crima, post Baptismum com-
presunt, bortor, prius publicâ Pœnitentiâ
ris facere, & ita Sacerdotie judicio reconci-
tum, Communione sociari, si vult non ad ju-
cium, & condemnationem sui Eucharistiam pa-
cipere. Sed is similiter vult praemitti de-
satisfactionem ultimæ, & canonicae reconcilia-
tioni, quâ solvebatur Pœnitens præcepto
Communicandi: unde, accedens ad Com-
munionem ante exhibitam satisfactionem, peccato-
graviter, utpote gravis præcepti violator, a
Eucharistiam ad judicium, & condemnationem
sumebat, ut bene Gennadius monet. Citatim
homilias S. Eligii, præsertim eam, quæ illa
Cæna Dom. sed verba non affert. Affert
dem verba Abbonis serm. 3. Spicilegii tom.
Nullus est certè Episcopus, qui possit absolu-
nem dare, nisi post pœnitentiam factam, &
gnam satisfactionem. Quod verum est de
cunda, & canonica absolutione. Inde sic con-
eludit. Et certè ex Eboronis Rhemensis Archi-
Apologetico, Spicilegij tom. 7. pater seculo ad-
mono, quo ille florebat, non nisi post septem
pœnitentia spatium, peccatorum in Ecclesia fa-

nam fuisse Pœnitentibus remissionem. Sed nisi
fallor, ipse sibi contradicit; nam paulo post,
tempore num. 12. affert hoc Decretum Sancti Bo-
nifacii Episcopi Moguntini, qui saeculo octavo
lorebat, *Curet unusquisque Presbyter, statim
acceptam Confessionem Pœnitentium, si-
glos data oratione reconciliare.* Quis sibi
periuaderet, leveriorem circa hoc fuisse Ecclesiam
seculi noni, quo florebat Ebbo, quam saeculi
chavi, quo floruit Sanctus Bonifacius, aut a-
ntiori Ecclesiastice disciplinæ fuisse Ebbo-
rem, hominem factiolum, & bis è suâ sede de-
cessum, quam fuerit Bonifacius Apostolus Ger-
mania, idemque Martyr generofus. Tolerabile
quidem fuislet, si unius, vel alterius Episcopi
proxim eam fuisse diceret, non enim negamus
aliqui fuisse adeò dilatam veniam peccatorum,
sed illud prorsus intolerabile fuerit, quod ex
unius, aut paucorum facto, vel dicto, statim
colligat (ut sèpè rigidi Doctores facitis) eum
hunc morem universæ Ecclesiæ, omnium, aut
tutum omnium Episcoporum, priorumque no-
men saeculorum; confidenterque pronunciet
tamquam certam, & exploratam, hanc pro-
positionem negativam, & maximè universa-
lem. Et certè paret saeculo adhuc nono, non nisi
post septennia pœnitentia spatiū, peccatorum
in Ecclesia factam fuisse Pœnitentibus remissio-
nem.

Transit

Transit inde ad Ecclesiam Orientalem
31. Sed ex eâ ante Nectarium nihil validum permit; post Nectarium vero, nempe versus quarto saeculo, fatetur, cœpisse eam Ecclesia Pœnitentes, facta Confessione, ante impletam satisfactionem absolvere, licet Communione pro ratione criminum plures in annos deferre additque cum Morino, id ab ea hactenus mœsus retineri, duplum Pœnitentibus absolutionem impartiendo, unam facta statim Confessione, alteram cum Pœnitens sacra Communione donatur, quo iterum ostenditur, eum non impertiendi duplum absolutionem, non evanum capitris nostri figmentum.

D. R. Nec hujusmodi eum esse Monachus afferit, si dicatur ab Ecclesia Occidentali solum post septimum saeculum usurpatus, si vero antiquior esse dicatur, & prioribus quaque, aut sex saeculis receptus, figmentum est.

D. D. Jam video, te velle hujus Doctoris argumenta in aciem educere. Fateor, et nondi ora saltem in speciem esse, quamquam proposui, solvique; non tamen de vici despero.

D. R. Ecquid non speratis Doctores magni, ad id nati, ut homines inani spe lachrymatis ostende. Propone jam argumenta Morino, quæ,

D. D. Proponam aliqua. Primùm illæ

q[ui] ex ratione, quam authoritate confirmat. An
non imprudenter (inquit ille) factum fuisset,
si absolutione a peccatis, quae præcipua est, illico
concessa fuisset, altera vero absolutio, nempe
canonica, quæ tota nihil erat aliud, quam quæ-
dam ceremoniola, non nisi post plurium anno-
rum asperam pœnitentiam? An pluris habita-
fuit pax cum Ecclesia, quam cum Deo, ita ut
hic statim donaretur, ea vero non nisi multo
labore, multis lacrymis, multoque sanguine
comparetur? An non inhumana fuisset Ecclesia,
si jam reconciliatum cum Deo, adeoque penitus
innocentem, eo tam longo decennalis, quin-
decennalis, & vicennialis pœnitentiae supplicio
cithigasset?

D.D. Declamatoriè ista dicuntur, & ex 32.
falso, Domine mi. Et primò falsum est, asseri-
tione, quod, qui publicam pœnitentiam agebant,
de quibus modo loquimur, statim absolveren-
tia culpis: Absolvebantur quidem statim post
impositam pœnitentiam, sed ea non impone-
batur statim. Post multas preces, & longum
fletum jus agendi solemnam pœnitentiam, quæ
erat veluti professio religiosa, concedebatur.
Fallum est secundò, ultimam illam Ecclesiæ re-
conciliationem, quamvis absolutione culparum
sejunctam, fuisse quandam cæremoniolam, ut
hujusmodi non est absolutio excommunicatio-
nis, quamvis à sacramentali absolutione culpa-
rum

rum disiuncta. Non erat quidem excommunicatus, quicunque publicæ pœnitentia vincula stringebatur; unde Sylverius Papa in dicto quod attulimus num. 10. Pœnitentes ab eis communicatis distinguit; adhuc tamen, per multis privabatur bonis, & præsertim offerendi cum aliis Fidelibus ad Altare, & postea communicandi, quod utrumque jus per eam absolutionem recuperabat, & in integrum restituebatur. Præterquam quod Pœnitens, quamvis sub initium pœnitentia culpis absolvitus, iterum in fine ab iisdem culpis, aliusque decursu pœnitentia commissis, absolvebatur. Ex pluribus ergo capitibus ea ultima recordatio simplex cæremonia non erat. Fallit enim tertio, quod ea pœnitentia tam aspera est, distincta à Sacramento, ut videris supponere ea quippe, ut imposita à Sacerdote absolvenda erat pars integralis Sacramenti. Hinc fallit est quartò, eam fuisse ab Ecclesia impositam solum, ut Ecclesiam à se offensam, sibiique inferiam placaret Pœnitens, inque ejus gratiam redire mereretur; cum is quoque fuerit ejus imponendæ finis, ut gravioris culpæ reus Divinae justitiae satisfaceret, ac pœnam temporalem quam peccando promeruerat, averteret; & præterea piis illis exercitationibus vacans, virtutem assuesceret, à relapsu removeretur, *Satisfactione purgatus*, ut inquis S. Leo a

53. *liatio simplex cæremonia non erat. Fallit enim tertio, quod ea pœnitentia tam aspera est, distincta à Sacramento, ut videris supponere ea quippe, ut imposita à Sacerdote absolvenda erat pars integralis Sacramenti. Hinc fallit est quartò, eam fuisse ab Ecclesia impositam solum, ut Ecclesiam à se offensam, sibiique inferiam placaret Pœnitens, inque ejus gratiam redire mereretur; cum is quoque fuerit ejus imponendæ finis, ut gravioris culpæ reus Divinae justitiae satisfaceret, ac pœnam temporalem quam peccando promeruerat, averteret; & præterea piis illis exercitationibus vacans, virtutem assuesceret, à relapsu removeretur, Satisfactione purgatus*, ut inquis S. Leo a

paulo

DISPUTATIO IX. 271

paulo ante laudatus, ad communionem sacra-
mentorum admitteretur. Addo, nec dicendam
incongruam, eam tam asperam, aut longam
penitentiam, quamvis ut foli Ecclesiæ satisfie-
ret, fuisset imposta. Novum quippe, & in-
usitatum non est, quod in hac vitâ leverior sic
humana vindicta, quam Divina, & pax cum
Deo offenso minoris stet, quam cum homine.
Idenim Divinam bonitatem commendat, at hu-
manam justitiam non damnat. Falsum est quin-
to, inhumanum esse punire innocentem; si ita
et innocens, ut fuerit reus; ita absolutus à
culpis, ut non fuerit absolutus à poenis; ita re-
conciliatus, ut non fuerit in integrum restitu-
tus. Sic autem plerumque reconciliantur Pœ-
nitentes ab ipso Deo, ut non tota simul poena
remitatur cum culpâ. Quare citra omnem
lavitiam, tam severè post culpam dimissam pu-
nitus fuit David; & propter culpam Originis,
quamvis nobis in Baptismo dimissam, punimur
omnes usque ad mortem, immo per mortem i-
plam, quæ hujus est in hac vita præcipua poena
peccati. Hinc totum hoc Morini argumentum
tertii primò ipsum Deum, qui tot ærumnis, in
duis & in altera vitâ excoquit animas, quibus
culpas dimisit, adeoque amicas & innocentes.
Perit, 2. humanos omnes Magistratus, qui reis,
utcumque Pœnitentibus, eas culpas non condo-
nunt, quas verè Pœnitentibus illico condo-
nat.

nat Deus; longo siquidem squallore carcer
aliisque suppliciis conficiunt eos, quos sub
Deus in gratiam recepit, adeoque sanctos,
innocentes. Ferit tandem Ecclesiam, quae
post aliquot secula primam culparum venia
statim concedit, secundam vero, in
nisi post diuturnam pœnitentiam. Vide
modi sint ea, quæ Morinus ex ratione petit.

D.R. Nihil ille ex sola ratione petit,
argumenta ex ratione petita multis Patrum
Conciliorum sententiis firmat, quas pro
xilem, nisi me parum civiliter interpellat.

D.D. Inane hoc effugium est. Quia eni
falsa sunt, Patrum sententiis probari haud qu
quam possunt.

D.R. Falsa igitur non est sententia Mo
rini, quæ tam validè probatur ex Patribus,
35. ostendo. Et 1. Clemens lib. 2. constit. Apollon
monet, reum, antequam absolvatur, esse ca
gandum jejuniis aliquot hebdomadarum. 2. Eu
gelus apud Hermetem & ipsum Apostolum
discipulum, dicit, à Deo non condonari delict
ni si peccator diu fleverit, ac pœnitentiam ex
igit, ergo nec Sacerdos Dei vicarius ea condon
bat statim, sed post longam pœnitentiam. Ver
Angeli apud Hermetem lib. 3. in fine similis
dinis septimæ sunt hæc. *Numquid putat y
tinus aboleri delicta eorum, qui agunt Panca
tiam? Non proinde continuò, sed oportet, et*

qui agit pœnitentiam, affigere animam suam,
humilem animosè præstare se in omni negotio,
Exactiones multas, variásque perferre. Cúm-
que percessus fuerit omnia, quæ illic instituta
fuerint, tum forsitan, qui creavit eum, & qui
firmiter universa, commovebitur erga eum
clementiā suā, Galiquid remedium dabit. 3. Ter-
tium, lib. de Pœnit. cap. 6. Quām porro ineptum,
quām pœnitentiam non adimplere, & veniam
delictorum suorum sustinere; hoc est preium
non exhibere, ad mercedem manum mittere?
Loquitur autem de venia culpæ, quam Deus
dat per suum Ministrum, non autem de venia
canonica, quam præbet Ecclesia, nam subiungit,
Hoc enim preio Dominus veniam addicere in-
stituit. 4. Cyprianus totâ epist. 54. ad Corne-
liam Pontificem, invehitur in eos Sacerdotes,
qui non actâ pœnitentiâ lapsos absolvebant.
Loquitur autem etiam ipse de absolutione cul-
pæ, nam dicit, inde præberi Novatiano largio-
rem materiam declamandi contra nos, quod vi-
delicet non solum concederetur venia cuivis
culpæ, sed tam facile. 5. Innocentius 1. epist.
ad Exuperium Tolosanum Episcopum refert,
quibusdam concessam fuisse in morte pœ-
nitentiam, sed negatam reconciliationem, nem-
pe absolutionem culparum, nam vetat amplius
id fieri ex dupli ratione. Prima ea est, ut
animæ ab exitio liberentur. Secunda, quia is
rigor

S

rigor videbatur proprius Novatiani nega-
veniam peccatorum, ergo ii, quibus deba-
pœnitentia, non absolvebantur culpis suis,
go falsum est, eis fuisse primam tuam ad-

37. titionem impertitam. 6. Sæpe quæsitum es
Conciliis, an deberet in sacrificio fieri omni-
Pœnitentium memoria, qui subita morte occi-
buerant. Id quæritur in Carthaginensi 4.
79. Vafensi cap. 2. aliisque. Hoc autem
quæsitum non esset, si Pœnitentes fuissent
ultimam reconciliationem absoluti. Inde
Leo Papa de hoc ipso interrogatus à For-
ensi Episc. epist. 89. vel 91. negat pro iis en-
dum, eaque addit, quibus se non bene spe-
de eorum salute ostendit, quod sanè noua-

38. ret, si fuissent absoluti. 7. S. Aug. epist. 10.
Ministris Ecclesiæ fugam in persecutione
suadet hoc argumento, quod eo præterim
pore non baptizati petunt Baptismum, & po-
nitentes reconciliationem. At quare id po-
bant in eo mortis periculo, nisi quia le non
absolutos sciebant? Et confirmatur eâ his
quam ex Aug. refert Iuo part. 1. cap. 19.
Gratianus de consecr. dist. 4. cap. Sanctum
Historia autem est hujusmodi. Catechum-
nus & Pœnitens simul erant in navi, cum
tempestas ingruit. In eo mortis periculo
catechumenus petuit à Pœnitente Baptismum
recepit. Inde Pœnitens, cum reliqui omnes

tant in navi, essent Infideles, petuit à Catechumeno jam baptizato reconciliationem, & obtinuit. Subdit Aug. *Poenitens pro peccato, de quo agebat poenitentiam, amiserat sanctitatem, sed non amiserat Sacramentum.* Nam si hoc vultunt peccatores, cùm reconciliantur post penitentiam, quare non iterum baptizantur? Dedit ergo, quod acceperat, & ne periculose vitam finiret, non reconciliatus, petuit ab eo ipso, quum baptizaverat, ut cum reconciliaret, & factus est. Igitur ex Aug. is Poenitens carebat lenitatem, nempe gratiâ, & si non fuisset reconciliatus, periculose vitam finiisset; ergo supponit, eum non fuisse antea absolutum. 8. Patres Concilii Arausican i. can. 3. sic statuunt. *Qui 39.*

recedunt de corpore poenitentiâ acceptâ, placuit fore reconciliatoriâ manus impositione eis communicare, quod morientis sufficit consolatiōnē scundum definitionem Patrum, qui hujusmodi communionem congruenter viaticum nominant. Quod si supervixerint, sicut in Ordine Penitentium, ut ostensis necessariis poenitentiâ scindib⁹, legitimam communionem cum reconciliatoriâ manus impositione recipiant. Hic nomine Viatici, & communionis concessâ moribundo Poenitenti, non intelligi Eucharistiam potest ex Niceni Concilii can. 13. quo cavetur, ne ullus moribundus fraudetur viatico, postea vero, an sit ei danda Eucharistia, ad examen Episcopi

S 2

scopi

scopi remittitur. Nec eo nomine significatur reconciliatio ultima, & canonica, quæ erat finis & veluti fibula pœnitentiæ, quia præcipit, ut ea tribuatur, jubeturque Pœnitens, si contraherit, redire tanquam verè non reconciliatus curriculum pœnitentiæ. Significatur ergo nomine absolutio peccatorum, hæc dari possunt, ergo supponitur, non fuisse antea Pœnitentem absolutum, dum pœnitentiam acceptum.

40. 9. Patres sæpius comparant ultimam illam Pœnitentis reconciliationem Baptismo, eum ut Catechumenus non erat baptizatus, quam Baptismo solemnii expiaretur, ita reconciliatus solemniter, non erat antea absolutus, rursus, uti Baptismus, ita ea ultima reconciliatio non erat sola pœnarum relaxatio, sed vera absolutio peccatorum, verumque Sacramentum. Alia multa possem afferre, sed haec potè validiora sufficient.

41. D. D. Sed ego, quamvis ea non spernamus, non tanti aestimo, ut insolubilia judicem. Ut autem meæ Doctrinæ, quâ proposita argumentantur, fundamenta intelligas, prænotandum est primò, non omnes, qui à Patribus & Conciliis vocantur Pœnitentes, fuisse in eis Ordinem ipsis potentibus & volentibus cooperatos, nec omnes, qui id peterent, amore pœnitentiæ petiisse. Igitur non pauci, ut ex praedicti disputatione constat, ex suorum Antitribu-

gnificat
erat his
ipitum
convale
ilatus
r ergo
ari pra
ea Pe
i accep
am ill
mo, et
us, ant
ita recor
olutus
econcili
, sed ver
acramen
d hanc
spem
em. U
rgumen
raenotu
atribus
e in eur
s coopre
re pone
ex prace
Antrill
tum

tum, anathemata intentantium metu, Pœnitentia jugum subibant: alii eidem se submittebant, Principum auctoritate, vel timore compulsi: alii, ne ab Ecclesiæ foribus, tanquam Ethnici, vel Hæretici in perpetuum arcerentur. Hos haud quaquam fuisse statim absolutos, ultimo concedimus, cum non satis constaret, intimo & vero eos dolore moveri. De his autem loquitur Clemens, dum vult eos jejuniis subiici, & probari, antequam absolvantur. Hinc patet ad primum. His non absimiles erant 42.

non pauci ex illis, qui tempore Cypriani reconciliari petebant, eâ infamiae notâ, quâ lapsi interebantur, liberari statim volentes, & liberâ diolorum consuetudine intra & extra Ecclesiam frui: quare non tam petebant humiles veniam, quam superbi procacibus verbis, minisque eam extorquere velle videbantur, quod alibi dolet, ac detestatur idem Cyprianus. Non igitur absulvi ullo modo statim merebantur. Adde, quod utrique de plena, & ultima reconciliatione loquitur, quam certè non fuisse statim consonam fatemur. Hinc patet ad quartum.

Prænotandum est secundò, Patres aliquando, nomine Pœnitentiæ & satisfactionis, significare ipsam internam pœnitentiam, vel etiam ipsam externam confessionem, quod utrumque absque dubio prærequiritur ad absolutiōrem, & hanc prærequirit Tertullianus in loco citato.

S 3

citato.

citato. Præterquam quod is Doctor in hanc
teriâ, in qua semper ex nimio rigore autem
vit, aut ad errorem inclinavit, audiendus
est. Hinc patet ad tertium.

44. Prænotandum est tertio, Patres, dum
cunt, non tam facile placari Deum, opus
longo fletu &c. sic loqui ad retundendam
miam aliquorum securitatem, qui post brevem
pœnitentiam tam certò se Deo reconcili-
putabant, ut suorum peccatorum oblitus
rentur penitus, nec amplius veniam à Deo
terent, perinde ac ea non commisissent. Et si
redarguere vult Angelus apud Hermetem
loco citato; alioquin nunquam deberet puri-
tens statim absolvî. Hinc patet ad secundum.

45. Prænotandum est quarto, peccati posse
simam pœnam esse privationem auxiliorum
efficacium, eorum præsertim, quorum vi usque
ad mortem in gratia perleveramus. Quam
autem Deus condonet culpam, hanc pœnam
non tam facilè condonat: unde tam multi, que
vis verè post peccata reconciliantur cum Deo
relabuntur postea, & damnantur. Id faciunt
Sancti homines, qui olim peccarunt, semper
Deo veniam petant, semperque petendam, ita
dumque dicant. Dum ergo afferunt, Damna
non tam facilè reconciliari, & prærequiri so-
gos fletus & labores, non significant eos pro-
requiri, ut Deus condonet præcisè culpam.
etiam

n hac
autem
ndus n
dum
opus
endan
ost brev
concili
obliviv
à Deo
at, Ell
metem
eret pa
undum
cati pue
uxillor
vi us
Quam
nc pen
alti, que
cum De
Id fac
femore
dam, da
t, Dan
quiri lo
eos pro
Spanv
etiam

etiam pœnam, præsertim prædictam, quâ non condonatâ, non salvamur, nec prærequiri omnino, sed ut certiores simus de nostra salute. Hinc patet iterum ad secundum, & ad pleraque, quæ afferuntur ex Patribus.

Ad quintum, petitum ex textu Innocentii I. responsum est disputatione 3.

Ad sextum respondeo, quæsitum in illis 46.

Concilii fuisse, an esset orandum in Ecclesia, præsertim dum sit sacrum, pro iis Pœnitentiis, qui essent mortui ante ultimam reconciliacionem, quia ante illud tempus excludebantur in Ecclesia à precibus, præsertim Eucharisticis. Cum ergo vivi non communicarent in his precibus, jure dubitatum est, an mortui communicare possent. Cæterum responsio Patrum Valensium confirmat, verè datam fuisse Pœnitentiis duplēm absolutionem: respondērunt enim, habendam esse etiam ipsorum memoriam in precibus & sacrificiis, Quia ne-
sū est, eorum commemorationes excludi à salutaribus sacris, qui ad eadem sacra fidei effectu contendentes, dum se diutius reos stā-
munt, & indignos salutiferis mysteriis judi-
cant, ac dum purgatiōres restituī desiderant,
absque Sacramentorum Viatico recipiuntur,
quibus fortasse nec absolutissimam reconciliatio-
nem Sacerdos denegandam putasset. Quæ ultima
verba innuunt, pluries consuevisse Pœnitentes

S 4

absolvi,

absolvi, sed in fine tantum *absolutissime*, nemp
per eam reconciliationem, quâ non solum omni
culpâ, sed etiam omni pœnâ absolvebantur.

47. Quod additur de S. Leone, falsum est; n
enim est probabile, ipsum negasse, quod pl
Concilia tam justè concesserunt, & conced
dum dixerunt, ita ut nefas esse putarint, id
gare, ut putarunt patres Vasenses paulo an
laudati, non ergo loquitur de verè pœnitenti
bus, sed de iis, qui mortui erant sine abso
lutione, ex culpâ & negligentia suâ, sic enim sub
dit. *Nec necesse est nobis eorum, qui sic objici
(nempe irreconciliati) merita, actusque dif
tere, cum Dominus Deus noster, cuius iudicium
nequeunt comprehendi, quod sacerdotale m
inisterium implere non potuit, sua justitia re
vaverit; ita potestatem suam timeri volens
hic terror omnibus proficit, & quod quibusdam
pidis aut negligentibus accidit, nemo non metu
Multum enim utile est ac necessarium, ut peccato
rum reatus, ante ultimam diem sacerdotis
supplicatione solvatur.*

48. Ad teptimum petitum ex Sancto Augu
sto, dehortante Ministros Ecclesiæ à fugâ in per
secutione, ut possent reconciliare Pœnitentes
qui id in eo periculo petebant, respondeo, Po
nitentes utcunque absolutos jure optimope
tivisse in morte reconciliationem, & Comme
tionem, tum ex ratione, quam attulimus u
teria
solutoria
aliquo
ut sup
qui ab
diam no
qui pra
abolv
i, & P
tempe
tempor
dosis,
D
L
recuper
polle si
liex er
peccatis
tobri,
primari
millerat
tibus n
vel den
tius on
tea abse
etrium
detes il
perseve

DISPUTATIO XI. 281

teria disputatione num. 28. tum quia post absolutionem eo medio tempore forte peccatum aliquod commiserant. Cæterum non deerant, ut supra diximus num. 41. ex Pœnitentibus, qui absoluti non erant, utpote qui pœnitentiam non inchoarant ex vero dolore culparum, qui proinde in eo periculo ex ratione speciali absolvi petebant. Historia illius Catechumeni, & Pœnitentis confirmat, quod initio monui, nempe ultimam reconciliationem non fuisse semper sacramentalem; cum in defectu Sacerdotis, reconciliaret etiam non Sacerdos.

D.R. Quid ergo petiit absolvi?

D.D. Ut moreretur cum ea consolatione 49.

recuperatæ pacis cum Ecclesia, quam putavit, posse sibi ab eo Catechumeno tribui. Quod ex errore putavit, hominem Laicum posse à peccatis absolvere, non abs re petiit ab eo absolvi, vel quia post acceptam pœnitentiam & primam absolutionem peccatum aliquod commiserat; vel quia erat ex prædictis Pœnitentibus non absolutis sub initium pœnitentiae, vel demum ad majorem securitatem, ut facias omnes, quicumque in morte, quamvis antea absoluti, iterum confitemur; vel ad exercitium humilitatis, unde invaluerat apud Fideles ille mos, qui etiam tempore Divi Thomæ perseverabat, nempe confitendi Laico in morte,

S §

si Sa-

si Sacerdos haberi non posset. Quia vero
detur ita narrari illud factum, perinde po-
nos à i
Laicus sacramentaliter absolvere, & remittre
peccata; ideo puto, illius historię Aucto-
rem Augustinum non esse.

50. Ad octavum respondeatur, jure Ardia-
nos Patres præcipere, ut in morte absolvant
Pœnitentes, si nomine Viatici significatur
solutio in morte collata, tum quia, ut mo-
dicebam, licet antea absoluti, forte item
peccarant, tum quia forte nec erant abso-
luti ex ratione superius allata, num. 41. ex qua-
modò absolvimus statim omnes Pœnitentes
utpote indispositos. Cæterū nego cum Ca-
bassutio in notitia Conciliorum ad hunc casum
nem tertium hujus Concilii Arausicani, nomi-
nem Viatici intelligi ibi solam absolutionem, ac di-
significari veram Eucharistiæ Communionem
ut omnes intelligimus docti, indoctique, nam
ne Viatici: cui interpretationi adeo non ob-
Concilium Nicænum, ut ei suffragetur ex
dem Cabassutio, qui prædictum canonem de
rum tertium, sic ex græco vertit. Omnis in
do autem, de quolibet quomodocumque viatice
cedente, Et Eucharistiæ participationem per-
te, Episcopus cum examinatione oblationis
impertiat. Et quidem miror, à vobis tam
studii impendi in explicandis Patribus con-
obvium

obvium sensum, nempe ad ostendendum ita nos à majoribus degenerasse, ut nec amplius todem sensu, quo ipsi sunt usi, verba usurpemus.

Ad nonum respondeatur, quod non sola ea **51.**
 ultima actio cœnitia publicæ, nempe reconciliatio Pœnitentis, habebatur ut alter Baptismus; sed tota complexio actionum, quæ febant à Pœnitente, & circa ipsum à Ministro: quare Pœnitentiam publicam vocabant Baptismum, non autem ipsam solam reconciliacionem sic vocabant. Addo, necessarium non fuisse, quod hæc duo in omnibus convenienter, ut communī eo nomine appellarentur. Sive **52.**

quæratur, an ea ultima Reconciliatio esset sacramentalis, ita ut absolveret à peccatis, respondetur ex dictis, eam necessariò talem non fuisse, nec potuisse semper esse, cum aliquando reconciliaret non Sacerdos; igitur talis fuit, dum reconciliabat Sacerdos, non erat, cum reconciliabat, qui Sacerdos non erat. Quia verò plerūque reconciliabat Sacerdos, ideo plerūque sacramentalis erat, aut saltem poterat esse.

Ut autem solvantur reliqua, quæ objici pos- **53.**
 sunt ex Patribus; notandum est, Patres hac de re agentes (ut in aliis multis) esse necessariò benigne explicandos, cum non distinguant Pœnitentem

nitentem publicum à secreto, nec unum gen
peccati ab alio: non possunt ergo intelligi, u
eorum verba sonant, alioquin (quod ipse Mo
rinus negat) nec secretò confitentes statim
solvisset vetus Ecclesia, & à multis jam seculis
erraret præsens Ecclesia, quæ post imponit
pœnitentiam, antequam ea peragatur, solet
solvere. Hunc autem morem à vestrum, nescio
quo improbatum novimus. Ipse nosti.

D. R. Quem?

D. D. Auctorem illius damnatæ propo
tionis. Per illam praxim mox absolvendi u
pœnitentie est inversus.

D. R. Novi quidem.

D. D. Damno tuo novisti. Vereor ne p
tem tibi suam affricuerit.

D. R. Pravis Doctoribus adhæsi
quam.

D. D. Cur ergo tantopere niteris osten
dere, eam fuisse Veteris Ecclesiæ praxim, u
venia, nonnisi Pœnitentia perfunctis, daretur?

D. R. Ne nimis citò absolvantur Pe
tentest.

D. D. Videlicet, ut statim absolvantur
nunquam, vel fere nunquam; ipsoque open
damnes, quos verbis non damnas, receptos, di
perutiles Ecclesiæ mores.

D. R. Utilis certè non est absolutio properata
D. D. Id

D.D. Id quidem verum est, si benè intelligatur, secus si malè. Absolutio prope- 54.
 rata dicenda semper non est, quæ non differ-
 tur, sed ea, quæ datur poenitenti gravibus
 culpis onerato, vix confessio, nihil interroga-
 to, nihil monito, fortè indisposito. Hæc sa-
 ne deproperatio damnanda est, non autem ea,
 quæ poenitens bene confessus, probè monitus,
 præbens veri doloris signa, nullâ interpo-
 sitâ morâ, salubri poenitentiâ multatus absolu-
 vitur. Cur enim Lazarum Divina voce con-
 sum, sua crimina detestantem, surgentem-
 que de sepulchro suorum vitiorum non sol-
 vam statim, nec obediam DEO jubenti, *solvite*
sum, & finite abire? Sed hac de re latè
 actum est disput. 5. ageturque
 iterum disp. 10. part. 2.

CA-